

Ústav českého jazyka a teorie komunikace

Oponentský posudek na bakalářskou práci Markéty Havlové - Specifika komunikace v mateřské škole

Vedoucí práce: Eva Filippová, Ph.D.

Autorka si vybrala za téma své bakalářské práce Specifika komunikace v mateřské škole. Práce je standardně rozdělena na část teoretickou a praktickou, v teoretické části se autorka zaměřuje na vysvětlení pojmu komunikace, dětská řeč, řeč orientovaná na dítě, kontaktní a komunikační funkce. V této části práce autorka hojně vychází z odborné literatury, kterou ale nekriticky přejímá a nedokáže ji doplnit o aktuální informace vztahující se k situaci v České republice či vlastní úsudek. (Např. na str. 11 uvádí: *V mnoha kulturách se za významnou záležitost považuje první slovo, ale zřídka kdy se někdo zmíní o prvním gestu, napodobení nějakého zvířete apod.* (Doherty-Sneddon, 2005, s. 11). V našem prostředí je za důležitý okamžik vývojově i komunikačně považován například první úsměv.

V závěru teoretické části práce autorka popisuje základní prvky vzdělávacího programu Začít spolu. Následující kapitolu č. 2.2 *Ostatní alternativní vzdělávací programy, jejich charakteristika, porovnání* považují za nadbytečnou a obsahově zcela vágní (např. citují *Programy nebo metody nelze hodnotit ve smyslu, který program je lepší či horší, každý je zkrátka jiný a svůj, jde právě o to, že je alternativní*, s. 19).

Výzkumná část práce je založena na kvalitativní popisné analýze videonahrávek, které byly pořízeny na podzim roku 2014. Moje největší výhrada míří k metodologické stránce výzkumu: jednotlivé aktivity, které autorka analyzuje, měly v natočeném materiálu velmi nerovnoměrné zastoupení (např. práce v centrech aktivit se objevuje jen jednou). Druhá má výhrada se týká množství nasbíraného materiálu – autorka natočila pouze 3 hodiny a 20 minut v průběhu 4 dní. V práci také není uvedeno, zda byli všichni žáci českojazyční, nebo zda se ve třídě vyskytovali cizinci, podobně mi chybí informace o tom, zda žáci navštěvují mateřskou školu prvním rokem, či déle.

Cílem analýzy bylo najít specifické znaky komunikace učitelky v mateřské škole.

Ústav českého jazyka a teorie komunikace

Analýza nasbíraného materiálu je provedena podle jednotlivých aktivit, tzn. ranní kruh, tělovýchovná chvilka, svačina a centrum aktivit, je ale velmi nevyvážená – práci v centech aktivit a svačině je věnována vždy jedna strana, rannímu kruhu deset stran.

Rozbor jednotlivých aktivit je spíše než analýzou popisem činností s citovanými příklady, autorka sice popisuje jednotlivé komunikační situace, ale nedopracovala se k závěrečné syntéze a závěry jsou formulovány nejasně.

Kapitoly věnované analýze jsou velmi nepřehledné, přesycené tabulkami s příkladovými přepisy, nejsou vnitřně strukturované, do výzkumné části je vložena teoretická kapitola č. 3.1 *Současný výzkum komunikace dětí v MŠ*.

V některých místech si autorka protirečí, např. s. 39 [...] *nezvyšuje hlas a už vůbec na děti nekřičí. Když už hlas zvýší, je to vyvoláno nějakou situací, která si to vyžaduje.*

Dále autorka v některých místech navrhuje poměrně zarážející řešení daných situací: *Ani po tolika upozorněních nenásleduje žádná výhrůžka, ani tres (např. Povím to rodičům. Budeš za trest bez svačiny. Půjdeš na hanbu.)* (s.41).

Seznam použité literatury obsahuje pouze jeden cizojazyčný titul, což pro tento typ kvalifikační práce nepovažuji za dostatečné.

Otázky:

1. Jak byla dětem vysvětlena vaše přítomnost ve třídě?
2. V práci velmi často uvádíte adjektivum alternativní ve spojení se slovem program nebo vzdělávání. Můžete prosím blíže vysvětlit, jak tento pojem chápete a jak pojmáte pojem nealternativní (ve vztahu k předškolnímu vzdělávání)?

Celkové hodnocení práce:

Předložená práce splňuje požadavky kladené na bakalářské práce, doporučuji ji tedy k obhajobě. Stupeň hodnocení navrhuji dobře.

V Praze 16. 6. 2013

Mgr. Kateřina Šormová

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav českého jazyka a teorie komunikace